



WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 14 sierpnia 2020 r.

WN-I.431.1.2020

**Pani
Agnieszka Józwik-Osowiec
Przewodnicząca
Miejskiego Zespołu do Spraw
Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie
ul. Gen Andersa 30
00-147 Warszawa**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 6c ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2019, poz. 1172, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2013, poz. 29) członkowie Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie przeprowadzili w dniach od 10 lutego do 31 marca 2020 roku kontrolę problemową w Miejskim Zespole do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie, ul. Andersa 30.

Przedmiotem kontroli było dokonanie analizy i oceny organizacji działalności Zespołu, przestrzegania obowiązującego trybu i procedur administracyjnych oraz poprawności merytorycznej wydawanych orzeczeń, jak również stosowania zasad postępowania przewidzianych w:

- ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2019, poz. 1172, ze zm.);
- rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 lutego 2002 r. w sprawie kryteriów oceny niepełnosprawności u osób w wieku do 16-go roku życia (Dz. U. 2002, Nr 17, poz. 162, ze zm.);

- rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. 2018, poz. 2027, ze zm.).

W związku z kontrolą problemową, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym bez zastrzeżeń przez panią Agnieszkę Gałach Sekretarza Zespołu (upoważnioną do załatwiania spraw w imieniu Przewodniczącej Zespołu), przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Miejski Zespół w Warszawie spełnia warunki organizacyjne i techniczne określone w § 24 i § 25 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Zgodnie z art. 6d ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Zespół pracuje w Elektronicznym Krajowym Systemie Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności.

Skład Zespołu tworzą osoby, które posiadają odpowiednie kwalifikacje oraz zaświadczenia uprawniające do orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności. Kontrola wykazała, że do Zespołu nie powołano lekarza o specjalizacji w dziedzinie okulistyki. Zaistniała sytuacja powoduje brak możliwości orzekania zgodnie z przepisem zawartym w § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, który określa katalog specjalizacji lekarzy – członków zespołu, mających zastosowanie w procesie orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, wśród nich wskazano m. in. okulistykę.

Analiza akt 209 spraw wybranych z rejestrów prowadzonych w SI EKSMOON pod względem formalno-prawnym oraz w zakresie przestrzegania obowiązujących procedur wykazała, że elementy zawarte w orzeczeniach są zgodne z wymaganiami przewidzianymi w rozporządzeniu w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności obowiązującym w dniu wydania orzeczenia.

Należy zwrócić uwagę, że aktualnie w Zespole jest stosowana pisemna forma wstępnej weryfikacji załączonej do wniosku dokumentacji, zgodnie z przepisem zawartym w § 6 ust. 2 i 3 rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności w zakresie kompletności oraz konieczności jej uzupełnienia o badania potwierdzające rozpoznaną chorobę zasadniczą, a także określenia specjalności przewodniczącego składu orzekającego odpowiedniej do rozpoznanych schorzeń osoby zainteresowanej lub dziecka.

Kontrola trybu rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności pod kątem zachowywania terminów do załatwiania spraw wskazanych w art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego wykazała, że spośród wszystkich skontrolowanych wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności 18 % rozpatrzono po upływie 1-miesięcznego terminu do załatwienia sprawy określonego w art. 35 Kodeksu postępowania administracyjnego z winy organu. We wszystkich przypadkach nie załatwienia sprawy w terminie wnioskodawcy

byli zawiadamiani wraz ze wskazaniem przyczyny nie załatwienia sprawy i terminem jej załatwienia, zgodnie z art. 36 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Analiza posiedzeń składów orzekających zorganizowanych w kontrolowanym okresie wykazała, że czas zaplanowany na przeprowadzenie badania i wywiadu jest wystarczający do zebrania rzetelnego materiału dowodowego w celu wydania orzeczenia.

Analiza 209 spraw w zakresie dokumentacji medycznej stanowiącej podstawę do wydania orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności wykazała, iż była ona wystarczająca i uzasadniała przyznane rozstrzygnięcie składu orzekającego. Zastrzeżenia budzi fakt niewyczerpującego merytorycznie oraz niepełnego w zakresie wszystkich punktów wypełniania druków *Oceny stanu zdrowia osoby zainteresowanej wystawionej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego oraz Oceny stanu zdrowia dziecka wystawionej przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego*. Zastrzeżenia dotyczyły w szczególności niewłaściwego wypełniania punktu VI dotyczącego opisu zakresu i rodzaju ograniczeń u osoby orzekanej (27% kontrolowanych spraw). Stwierdzono również nieliczne nieprawidłowości (7% kontrolowanych spraw) polegające na niewyczerpującym merytorycznie formułowaniu uzasadnień stanowiska zajętego przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego, które nie potwierdzają słuszności rozstrzygnięcia w sprawie tj. spełniania przez osobę przesłanek kwalifikujących do określonego stopnia niepełnosprawności/niepełnosprawności oraz indywidualnie ustalonych wskazań. Warto zwrócić uwagę, że we wszystkich kontrolowanych *Ocenach stanu zdrowia...* opis przedmiotowy i podmiotowy sporządzono prawidłowo.

W sprawach dotyczących wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności poddanych analizie pod kątem prawidłowości, trafności i spójności *Ocen* sporządzanych przez specjalistów – psychologów, pracowników socjalnych oraz doradców zawodowych stwierdzono uchybienia w przypadku 24% kontrolowanych spraw.

Należy zauważyć, że *Oceny funkcjonowania społecznego* w większości sporządzono prawidłowo, zaś nieliczne zastrzeżenia dotyczyły głównie formułowania uzasadnień proponowanych rozstrzygnięć.

W przypadku *Ocen* sporządzonych przez psychologów i doradców zawodowych zastrzeżenia zespołu kontrolującego dotyczyły nieprawidłowego formułowania uzasadnień. Zgodnie z § 13 ust. 4 rozporządzenia w sprawie orzekania uzasadnienie powinno zawierać w szczególności wskazanie faktów, które uznano za istotne w sprawie i udowodnione, potwierdzających ustalenie lub odmowę ustalenia niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności. Powinno ono mieć formę kilkudzaniowego wniosku, w którym specjalista określi ograniczenia w samodzielnym zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych dziecka lub ograniczenia mające wpływ na efektywne pełnienie ról społeczno-zawodowych. W formułowanych uzasadnieniach brakowało odniesienia do przesłanek niepełnosprawności lub proponowanego stopnia niepełnosprawności – nie wykazano związku przyczynowo skutkowego między stwierdzonymi ograniczeniami w funkcjonowaniu a dokonaną kwalifikacją orzeczniczą. Należy przy tym wskazać fakt niewyczerpującego

merytorycznie oraz niepełnego w zakresie wszystkich punktów wypełniania druków: *Oceny psychologicznej dla potrzeb postępowania o ustalenie stopnia niepełnosprawności* oraz *Oceny psychologicznej dla potrzeb postępowania o ustalenie niepełnosprawności*. Oceny nie dokumentowały rzetelnie poziomu funkcjonowania osoby, treści w nich zawarte były wewnętrznie sprzeczne, niespójne z rozstrzygnięciem. Specjaliści nadal nie wypełniają ocen prawidłowo pomimo wskazania analogicznych zastrzeżeń stwierdzonych podczas kontroli przeprowadzonej w 2017 r.

Podsumowując, należy podkreślić, że składy orzekające organizowane są w sposób prawidłowy. Jednocześnie należy wskazać, że w Zespole brakuje lekarza o specjalizacji w dziedzinie okulistyki, pomimo udokumentowanych działań podejmowanych przez Przewodniczącą. Kontrolujący stwierdzili powtarzające się zastrzeżenia co do jakości *Ocen* wypełnianych przez lekarzy oraz specjalistów w szczególności w zakresie niewłaściwego opisu zakresu i rodzaju ograniczeń u osoby orzekanej oraz uzasadnienia stanowiska. Jednocześnie analiza merytoryczna orzeczeń nie wykazała decyzji wydanych z rażącym naruszeniem prawa. Zespół kontrolujący stwierdził również uchybienia w zakresie terminowości rozpatrywania wniosków.

W związku z powyższymi ustaleniami zalecam:

1. powołanie w skład zespołu lekarza specjalisty w dziedzinie okulistyki;
2. prowadzenie postępowań w sprawie wydania orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności z zachowaniem terminów załatwiania spraw wynikających z przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności;
3. podniesienie jakości orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności poprzez podjęcie skutecznych działań zapewniających:
 - a. każdorazowe formułowanie wyczerpujących merytorycznie ustaleń, rzetelne wypełnianie druków *Oceny stanu zdrowia*, w szczególności punktu dotyczącego zakresu i rodzaju ograniczeń stwierdzonych u osoby zainteresowanej lub dziecka;
 - b. wyczerpujące merytorycznie formułowanie uzasadnień stanowiska zajętego przez lekarza przewodniczącego składu orzekającego, które potwierdza słuszność rozstrzygnięcia w sprawie;
 - c. prawidłowe wypełnianie druków *Ocen* sporządzanych przez specjalistów- członków składu orzekającego w zakresie wszystkich punktów;
 - d. każdorazowe formułowanie wyczerpujących merytorycznie ustaleń orzeczniczych, rzetelne wypełnianie druków *Ocen* sporządzanych przez specjalistów- członków składu orzekającego, w szczególności w przedmiocie poziomu funkcjonowania osoby orzekanej;

- e. rzetelne wypełnianie *Ocen* sporządzanych przez specjalistów- członków składu orzekającego z uwzględnieniem uzasadnienia ustaleń orzeczniczych, spójnych ze wszystkimi danymi zawartymi w powyższych ocenach;
 - f. prawidłowe uzasadnianie ustaleń orzeczniczych specjalistów z uwzględnieniem prawidłowej wykładni przepisów prawa;
4. wzmocnienie nadzoru nad realizacją zadań przez lekarzy i specjalistów – członków Miejskiego Zespołu, w przedmiocie jakości wypełnianych *Ocen* w procesie orzeczniczym;
 5. obowiązkowy udział członków Zespołu (lekarzy i specjalistów), których jakość wypełnianych *Ocen* budziła zastrzeżenia kontrolujących, w szkoleniach doskonalących organizowanych przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Warszawie w zakresie stosowania przepisów, standardów i procedur postępowania w sprawach dotyczących orzekania o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności.

Działając na podstawie § 17 ust. 3 i 5 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie trybu i sposobu przeprowadzania kontroli przez organy upoważnione do kontroli na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, przekazuję niniejsze zalecenia, oczekując w terminie 30 dni od daty doręczenia wystąpienia pokontrolnego zawiadomienia przez kierownika jednostki kontrolowanej o sposobie wykorzystania uwag i wykonania zaleceń pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Jednocześnie informuję, że treść niniejszego wystąpienia pokontrolnego, ogłoszona zostanie w Biuletynie Informacji Publicznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, na stronie internetowej: bip.mazowieckie.pl.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Marzena Tazbir-Kowalczyk

Przewodnicząca Wojewódzkiego Zespołu
do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności
w Warszawie

Do wiadomości:

Pan Rafał Trzaskowski

Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy